

1. ความเป็นมาของคู่มือการประเมิน ความเสียหายจากระบบนิเวศ และทะเลจากน้ำมันรั่วไหล

ปัญหามลพิษทางทะเลที่เกิดจากน้ำมันรั่วไหลซึ่งอาจเกิดจากอุบัติเหตุทางเรือ เช่น เรือชนกัน การจมของเรือ และการเดินเรือ ได้แก่ การถ่ายน้ำมันเครื่อง การระบายน้ำในท้องเรือ การขนถ่ายน้ำมัน การขุดเจาะก๊าซธรรมชาติ และน้ำมันในทะเล เป็นต้น การรั่วไหลของน้ำมันลงสู่ทะเลในปริมาณมาก หรือมีคราบน้ำมันติดค้างอยู่เป็นเวลานาน โดยขาดการป้องกันและขาดการจัดการที่ดี จะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและทะเล ผลกระทบที่จะตามมาในอนาคตคือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชุมชนถึงระดับประเทศ

ผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และสิ่งแวดล้อมที่มีสาเหตุมาจากน้ำมันรั่วไหล เช่น ทำให้สัตว์น้ำ พืชน้ำบริเวณนั้นตาย รากต้นไม้ใน

ป่าชายเลนที่มีคราบน้ำมันเกาะจะไม่สามารถหายใจได้ คราบน้ำมันจะเคลือบขนของสัตว์และถูกดูดซึมเข้าไปในร่างกาย และจะยับยั้งการสืบพันธุ์ และการเจริญเติบโต โดยเฉพาะไข่นกจะไม่สามารถฟักออกเป็นตัวได้ และความเป็นพิษของน้ำมัน อาจทำให้สัตว์น้ำชนิดอื่น ๆ ตายได้ เป็นต้น

ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม คราบน้ำมันเมื่อเคลื่อนตัวเข้าสู่ชายฝั่ง จะส่งผลกระทบต่อชายฝั่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บริเวณหาดทรายที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งจะทำให้ความสวยงามของชายหาดลดลง และจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงด้วย และทำให้เกิดความเสียหายแก่กิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่างๆ เช่น กิจกรรมบริเวณชายหาด การทำประมง การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง เป็นต้น

ดังนั้นปัญหาเหล่านี้จึงเป็นปัญหาที่ไม่ไกลตัวของพวกท่านเลย เช่น สมมติว่ามีการปนเปื้อนของน้ำมันในบริเวณชายหาดที่ท่านประกอบการห้องอาบน้ำ-ห้องสุขา ผลกระทบอย่างแรกของท่าน คือ ทำให้รายได้ลดลงตามกฎหมาย ท่านมีสิทธิในการที่จะเรียกร้องรายได้ที่สูญเสียรวมทั้งทรัพย์สินที่เสียหายเนื่องจากเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลได้ จากผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นจึงได้มีการจัดทำคู่มือการประเมินความเสียหายเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหล เพื่อเป็นแนวทางและขั้นตอนการดำเนินการที่ท่านจะใช้สิทธิของตัวเองท่านเองในการเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ที่ทำให้เกิดการปนเปื้อนของน้ำมัน

2. จุดมุ่งหมายของคู่มือ

เพื่อที่จะให้ผู้ประกอบการห้องอาบน้ำ-ห้องสุขาทราบวิธีการในการรวบรวมข้อมูลและเอกสารที่จำเป็นที่จะใช้เรียกร้องค่าเสียหาย และขั้นตอนในการเรียกร้องค่าเสียหายจากเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหล

3. เราจะเตรียมข้อมูลพื้นฐานเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายได้อย่างไร

เราสามารถที่จะเตรียมข้อมูลพื้นฐานเพื่อที่จะนำไปเรียกร้องค่าเสียหายได้โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลที่ 1 จะกรอกข้อมูลรายได้-รายจ่ายแต่ละวันเมื่อไม่มีเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหล
2. แบบบันทึกข้อมูลที่ 2 จะกรอกข้อมูลรายได้-รายจ่ายแต่ละวันเมื่อเกิดเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหล
3. รวบรวมภาพถ่ายของคราบน้ำมันที่ปนเปื้อน และภาพถ่ายทรัพย์สิน เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่ได้รับ ความเสียหายจากคราบน้ำมัน เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

4. รวบรวมใบเสร็จรับเงินและเอกสารรับรองต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจการห้องอาบน้ำ-ห้องสุขา เพื่อเป็นหลักฐาน

5. ในกรณีที่ เป็นนิติบุคคลที่มีบัญชีรายรับ-รายจ่ายอยู่แล้ว สามารถใช้บัญชีรายรับ-รายจ่ายเป็นหลักฐานเพื่อการเรียกร้องค่าเสียหายได้ (นิติบุคคล หมายถึง นิติบุคคลที่ก่อตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายอื่น ๆ ได้แก่ ทบวงการเมือง วัฒนาอาราม ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัท มูลนิธิ และสมาคม)

4. ขั้นตอนการดำเนินการประเมิน และเรียกร้องค่าเสียหาย

เมื่อท่านพบเหตุการณ์น้ำมันรั่วไหลในสถานประกอบการของท่านควรปฏิบัติดังนี้

1. ท่านจะต้องแจ้งไปยังผู้รับผิดชอบในพื้นที่ เช่น จังหวัด หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือองค์การบริหารส่วนตำบล) โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสยรายได้และทรัพย์สินของผู้ประกอบการห้องอาบน้ำ-ห้องสุขาตามแบบบันทึกข้อมูลที่ 1 และ 2 และข้อมูลที่จำเป็นอื่นๆ ซึ่งหน่วยงานที่รวบรวมข้อมูลดังกล่าวจะส่งเรื่องไปยังศูนย์ประสานงานของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีดำเนินการฟ้องร้องต่อไป
2. หรือแจ้งไปยังศูนย์ประสานงานของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีโดยตรง ซึ่งศูนย์ประสานงานจะทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและขจัดมลพิษจากคราบน้ำมัน และรวบรวมหลักฐาน (โดยรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสูญเสยรายได้และทรัพย์สินของผู้ประกอบการห้องอาบน้ำ-ห้องสุขา ตามแบบบันทึกข้อมูลที่ 1 และ 2 และข้อมูลที่จำเป็นอื่นๆ) เพื่อดำเนินการฟ้องร้องตามกฎหมายต่อผู้ก่อมลพิษให้ชดใช้ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของคราบน้ำมัน
3. หรือดำเนินการทางกฎหมายเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายด้วยตนเอง¹

¹ คดีแพ่ง คือ คดีที่มีการโต้แย้ง

สิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายแพ่ง เช่น การฟ้องให้ผู้กู้ชำระเงินตามสัญญา หรือ การฟ้องเรียกให้ผู้ก่อมลพิษชดใช้ค่าเสียหาย เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่า วัตถุประสงค์ของการฟ้อง มุ่งให้จำเลยชำระเงิน มิใช่มุ่งที่จะให้จำเลยต้องถูกลงโทษ เช่น จำคุก ดังเช่นคดีอาญา

คดีแพ่งนอกจากจะเป็นเรื่องพิพาทกันดังกล่าวแล้วอาจเป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้บุคคลใช้สิทธิทางศาลเพื่อรับรองคุ้มครองสิทธิของตน เช่น การร้องขอให้ศาลมีคำสั่งแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยการครอบครองปรปักษ์ซึ่งถือว่าเป็นคดีไม่มีข้อพิพาท